

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Spisová značka
Q9-2023-209

Naše č.j.
33361/9.30/23-2

Vyřizuje/kontakt
Mgr. Lenka Lisková / kl. 913

V Brně
20.11.2023

Poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Oblastní inspektorát práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj (dále jen „inspektorát“) obdržel dne 8.11.2023 Žádost o poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, paní

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
(dále jen „žadatel“).

Předmětem žádosti bylo poskytnutí následujících informací:

„Informace k proběhlým kontrolám za roky 2019, 2020, 2021 a 2022:

- *Kolik bylo zahájeno a vyřízeno kontrol v oblasti zaměstnanosti, zaměřených na nelegální zaměstnávání?*
- *Jakého typu nelegální práce se tyto kontroly týkaly (tj. dle jakého bodu § 5 písm. e) zákona o zaměstnanosti)?*
- *Co bylo nejčasnějšími předměty kontroly (v rámci oblasti nelegálního zaměstnávání) (uveďte prosím 5 nejčastějších)?*
- *V kolika případech bylo shledáno porušení právních předpisů v oblasti zaměstnanosti a o jaké porušení se jednalo (uveďte prosím 5 nejčastějších)?*
- *V návaznosti na kolik kontrolních zjištění bylo zahájeno správní řízení?*
- *Kolik bylo uloženo pokut, v jaké výši a dle jakého ustanovení právního předpisu?*

Předložení jakých dokumentů OIP typicky vyžaduje od kontrolované osoby při kontrole, legálního zaměstnávání?“

K Vaší žádosti Vám sdělujeme následující:

Ad odrážka první:

V níže uvedené tabulce jsou zobrazeny počty zahájených a dokončených kontrol v jednotlivých letech zabývajících se oblastí nelegálního zaměstnávání

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet zahájených kontrol	1212	891	953	1140
Počet dokončených kontrol	1272	950	904	1182

K těmto údajům inspektorát doplňuje, že řádek zahájené kontroly zobrazuje počet kontrol v oblasti nelegálního zaměstnávání, které byly v daném roce zahájeny, ale nemusely být ve stejném roce dokončeny. Dokončené kontroly zobrazují počet kontrol v oblasti nelegálního zaměstnávání, které byly dokončeny v daném roce (jsou zde tedy zahrnuty dokončené kontroly zahájené v minulých letech).

Ad odrážka druhá:

Nelegální práce je komplexní problematikou a jednotlivé „druhy“ nelegální práce ve smyslu jednotlivých bodů ust. § 5 písm. e) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), spolu úzce vzájemně souvisí. Z tohoto důvodu nejsou a ani z povahy věci nemohou být případné kontroly nelegálního zaměstnávání zaměřeny pouze na některý (či některé) z výše zmíněných „druhů“ nelegální práce. Kontroly v těchto případech vždy nelegální práci posuzují komplexně. Inspektorát však v uvedených souvislostech může žadateli sdělit alespoň to, že, pokud byla v rámci kontrol shledána nelegální práce, tak to byl nejčastěji případ upravený v ust. § 5 písm. e) bod 2. zákona o zaměstnanosti.

Ad odrážka třetí:

Předmětem kontrol v oblasti zaměstnanosti je vždy obecně kontrola dodržování právních předpisů uvedených v ust. § 126 odst. 2 zákona o zaměstnanosti. Co se týče konkrétně kontrol nelegálního zaměstnávání, tyto se zaměřovaly nejčastěji na nelegální práci cizinců mimo EU, a dále pak na nelegální práci občanů ČR či nelegální práci občanů EU mimo ČR.

Ad odrážka čtvrtá:

Níže uvedená tabulka zobrazuje v rámci provedených kontrol počet zjištěných porušení v oblasti zaměstnanosti, tedy zákona o zaměstnanosti (nejedná se tedy jenom o oblast nelegálního zaměstnávání, ale i o další zákonná ustanovení zákona o zaměstnanosti)

Rok	2019	2020	2021	2022
Počet porušení	1485	937	920	739

Nejčastějšími porušeními zjištěnými v rámci výše uvedených kontrol provedených inspektorátem byly (v úhrnu za zmíněné roky) výkon nelegální práce, tedy naplnění ust. § 5 písm. e) zákona o zaměstnanosti, a dále pak porušení ust. § 136 zákona o zaměstnanosti, ust. § 87 zákona o zaměstnanosti, ust. § 83 zákona o zaměstnanosti a ust. § 81 zákona o zaměstnanosti.

Ad odrážka pátá:

K tomuto inspektorát sděluje, že tyto informace neneviduje, resp. je nelze vyhledat v informačním systému orgánů inspekce práce.

Ad odrážka šestá:

Níže uvedená tabulka zobrazuje počty pokut uložených inspektorátem v jednotlivých letech pro přestupky dle zákona o zaměstnanosti v souvislosti s nelegální prací, a jejich celkovou výši.

	Přestupek v zákoně o zaměstnanosti	Počet pokut	Celková výše pokut v Kč
2019	§ 140 odst. 1 písm. c)	67	65 208 000
	§ 140 odst. 1 písm. e)	5	9 620 000
2020	§ 139 odst. 1 písm. d)	2	170 000
	§ 139 odst. 1 písm. f)	1	85 000
	§ 140 odst. 1 písm. c)	77	53 224 000
	§ 140 odst. 1 písm. e)	4	4 570 000
2021	§ 139 odst. 1 písm. c)	1	590 000
	§ 140 odst. 1 písm. c)	98	26 215 000
	§ 140 odst. 1 písm. e)	5	2 575 000
2022	§ 139 odst. 1 písm. c)	1	45 000
	§ 140 odst. 1 písm. c)	86	28 186 000
	§ 140 odst. 1 písm. e)	2	520 000

K výše uvedené tabulce pak je nutno podotknout, že inspektorát poměrně běžně ukládá pachatelům správní trest pokuty souhrnně za více spáchaných přestupků, a to v souladu s ust. § 41 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „přestupkový zákon“). K uvedené celkové výši pokuty tedy nutno upozornit, že řízení se mohlo týkat více přestupků, nejen těch, které jsou v tabulce uvedeny.

K dotazu „*Předložení jakých dokumentů OIP typicky vyžaduje od kontrolované osoby při kontrole, která se týká nelegálního zaměstnávání?*“ inspektorát uvádí, že při těchto kontrolách jsou vyžadovány takové doklady, které mají bez důvodných pochybností dokládat to, zdali došlo či nedošlo k výkonu nelegální práce a případně i tuto nelegální práci prokazovat. Předně jsou vyžadovány doklady, které osvědčují, zda zde existuje pracovněprávní vztah (pracovní smlouva, dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr), v případě cizinců je pak rovněž zjišťováno, zda má daný cizinec eventuálně příslušné oprávnění k zaměstnání (povolení k zaměstnání, zaměstnanecká karta, karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo modrá karta). Následně pak jsou případně vyžadovány (shromažďovány) doklady, jež prokazují naplnění všech znaků závislé práce (ust. § 2 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů), jedná se např. o různé „evidence docházky“, doklady o vyplacení mzdy (odměny), mzdové listy, příslušné dokumenty BOZP, fakturace apod.

Mgr. Lenka Lisková
Právníčka

Rozdělovník:

1 x Oblastní inspektorát práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj

1 x [REDACTED]